

Tömegesen keresik külföldről a hozzátartozókat

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

II. ÉVFOLYAM 8. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN HÉTEN CSÜTÖRTÖKÖN

1946. FEBRUÁR 21.

Mi az igazság az asszimiláció kérdésében?

Irtta: DOMONKOS MIKSA

Sokat vitáznak mostanában és a nem válogató propaganda összehasonlítást tesz ugynevezett asszimiláns és másféle zsidók között. Érdekes, az egyik oldalon azt mondják, ott a baj, hogy a zsidóság nem akar, vagy nem tud asszimilálódni, viszont a másik oldal azzal érvel, hogy nem huszonöt esztendő fasiszta igazgatása, nem is Hitler szadizmusa és a Szálasi-rezsim okozta a nagy katasztrófát. Majdnem azt mondják, hogy azért pusztult el 600.000 magyar zsidó, mert nagyrésztük ugynevezett asszimiláns volt.

A politikai propaganda szolgálatában szónokok és tollforgatók gyakran mutatnak görbe tükrében torzképet, csak elhallgatják, hogy amit benne látunk, egyszerű optikai csalódás. A józan emberek nem vitáznak semmiféle Délibábal, de az igazságot megkeresik mögötte. Meg kell mondanunk, hogy akik hallgatóságuk lapsai között, vagy olvasóik előtt bemutatják a torzító képet, voltaképpen alapvető tévedésben vannak. A Természet örök *mimikri-elméletét* tévesztik össze az asszimilációs teoriával.

Kétségtelen, hogy akik generációk óta valamely országban élnek, idővel átveszik a

környezet sok jellegzetes sajátosságát, hasonulnak hozzá. Ezt az alkotó Természet esleleksi teremtményeivel. Azért zöld a leveli béka, mert így talál biztosságot a bokrok zöldjében s ezért viseli a mezei nyul a barázdá színét. Hajtók és kopók elmennek mellette. Ezt mindenki természetesnek találja és mimikri-nek hívják. Kinevetnek, aki ezért akár a békát, akár a nyulat „asszimilánsnak” csufolná.

A hazai földön élő zsidókon is beteljesedett a Természet törvénye. Sokszor külsőre, máskor szokásokban és egyéb sajátosságokban hasonlóvá váltak a gazdanéphez. Voltak olyanok is, akik teljesen beolvadtak. Ezek elhagyták ősi tradícióikat, otthagyták apáik vallását. Végleg szakítottak a múlttal, asszimilálódtak. Nem vitás, hogy ez a törekvés a zsidóságra jellemző, mert igyekszik beolvadni minden ország népébe, mely neki házat adott. Leginkább Magyarországon állapíthatjuk meg viszont, hogy itt a társadalom tudatosan és rendszeresen megakadályozta az asszimilációs törekvéseket. Rossznevűen vették, ha a zsidók magyar nevet vettek fel. Nem állták szívesen, hogy Petőfit szavalták, Jókait olvasták, vagy

magyarul irtak és beszéltek, sőt még azon is felháborodtak, hogy Kossuth zászlói alatt honvédek voltak. A sovíniszta magyar társadalom haragudott, hogy a zsidók is szeretni akarták ezt a hazát.

Az első világháború után hallgattak arról, hogy tízezer-nél több volt hősi halottaink száma. Elfelejtették, hogy fiaink lávoly harcukon vérüket ontották Magyarországot. A gyűlölet propagandája kitalálta azt a tétele, hogy a zsidók okozták a háborút azután a zsidók vesztették el, azután zsidók csinálták a most dicsőített „átkos” októberi forradalmat. Évtizedeken keresztül azt mondták, hogy a zsidók kommunisták, ma ezt már senki sem mondja, mert társadalmunk mélyeséges fésztelettel viseltetik a Szovjet iránt. Göbbelsék egyidőben az angolszászokat zsidózták le és a nyilas sajtó visszhangzott ezektől a megállapítás-aktól, ma respektáljuk a győztes nagyhatalmakat és sülyes-töbe kerülnek az antiszemitizmus egykori megállapításai. Már azt is elfelejtik, hogy a göbbelsi propaganda görbe tükrében olyan csodabogarat mutogattak, amelyet a rövidség kedvéért „judeo-marxista-bolszevista-plutokrácia” névvel emlegettek. Az el-

mult korszak antiszemítái kéjesen borzongtak, ha olvasták.

A reakció és neoantiszemitizmus most tullesz a legsemitálisabb göbbelsi blöffökön is. Alig néhány hónapos vajúdás után megszülette a maga új csodabogarat. Már nem vonja egy kalap alá a kommunistát, plutokratát és a zsidót, de megvan az új szerencsés formula: mikor szerzte a világon mindenki egyértelműen utálja a németeket, ez a propaganda egy könnyed fordulattal bemutatja legújabb kreációját. Azt mondja, hogy a zsidók tulajdonképpen *ál-cázott germánok*. Ezt akarja behizonyítani a legfrissebb propaganda-irodalom. Most egyszerre nem alsórendű fajta már a zsidó, sőt a félistenként imádott germánoknak rokona e propaganda szerint. Teuton hősnek festi le ezt a szegény, nyomorult zsidót, akil Hitler germánjai nem vettek ember-számba sem. Megölték, ahol találták és legfeljebb arra érdemesítették, hogy szappant főztek belőle.

Pillantsunk vissza csak egy negyed évszázadra. Itt volt a Vitézi Rend, mely a világ minden kincséért nem fogadott be zsidót: hiába fityegtek rajta vilézségi érmek. A Frontarcos Szövetség kitesékelle magából azokat a baj-

ÁRA 5000 PENGŐ

Vársakat, akik a katonacsoménnyel szolgálva, ezt a szövet-séget oly naggyá tették. A há-lás nemzet törvénybeiktatta katonái érdemét és a hálátlan magyar társadalom még a csonkakaru hadirokkant man-kóját is felrugta, ha véletlenül zsidó volt. Mindenki tudja, hogy mi volt a helyzet a köz-hivatalokban és tudjuk, mi következett a továbbiakban. Eljött a sárgacsillagos idő, a leprások elkülönítése és a munkaszolgálat, hol derüs-kedvű tisztek addig „kukoré-kollatták” télvíz idején fiainkat valahol a Don-parti fákon, amíg megfagytak. A de-rék keretlegények szépen, tem-pósan agyonverték itt-ott egy teljes századot. Pergelhetők a filmet az idők végtelenségéig.

Ezek után most felröpítik a germán—heber rokonság ki-sérleti léggömbjét, ezt a ne-vetséges szörnyszülöttet, a leg-ujabb propaganda torzító tük-reben.

Be kell vallanunk, sem a reakció, sem fegyvertársa az antiszemitizmus, nincsenek ötletek híjján. Nem válogató-sak és nem következetesek. Még mindig a berehtesgadeni sarlatán receptjével gyógyilana-k. Egyrészt minden baj kúr-forrását a nemzetközi zsidó-ságban találják, másrészt azon-ban elfogadják ennek anyagi segítségét. Még azt sem veszik rossz néven, hogy nemzetközi zsidó szervezetek származásra, fajra és dédnagyszülőkre való tekintet nélkül mindenkin segítenek, aki éhezik és inséget lát. Míg a mi derék, indrazin-gens antiszemitáink még azo-kon sem voltak hajlandók segíteni, akik a magyar haza szolgálatában „átlagon felüli” mértékben tették meg kötele-ségüket, az a sokat gyalázott külföldi zsidó tőke nem en-gedi éhenhalni őket, akik megmértek és „átlagon alu-lian” könnyűnek találtattak.

Az asszimilációról pedig kár annyit vitázni. Mondjuk meg őszintén: *van* mimikri és *volt* asszimilációs törekvés. Az egyiket megakadályozni nem lehet, mert a Természet erősebb az embernél, a másik pedig csak jószándék maradt. Mi futottunk a szeker után, mely elhaladt mellettünk. Mondhat a propaganda mást, mutathat a görbe tükör egyebet. *Ez az igazság!*

VILLAMOSSAGI

háztartási cikkek, szerelési anyagok. Vétel, Eladás, Bizomány. GERŐ SANDOR, Bp., VI., Ó.u. 21.

Zsidóság és kispolgárság

Az *Uj Élet* többször rámutatott már, de más lapok is hoztak fel idevágó adatokat, hogy Veres Péter, a Földbirtokrendező Tanács elnöke zsidó föld-ek ügyében messze tulment a törvény és a jogszellem előírásain. Emlékeztet az a körlevél is, melyben Papp Antal hírlapíró közli a nyilvánossággal, hogyan fosztották meg Kertész Klára zsidó nőt harminc egynehány holdnyi tiszakörödi földjétől, az az címen, hogy Kertész Klára deportálásban elhalt édesatyja „antiszociális magatartást tanúsított”. A vádnak egyetlen tanuja volt, a védelemnek számlalan, s ugyanakkor, mikor a *Nemzetőr* volt szerkesztője földet igényelhetett, Veres Péter a vád tanujának első pillanatban és azonnali érvénnyel igazal adott.

Még ezek után sem vonjuk kétségbe Veres Péter demokráta voltát, tudjuk, hogy a magyar föld évezres pere körül nagy és időtálló feladatokat oldott meg. Jól tudjuk azt is, hogy távol áll a gyűlöletnek és az elfogultságnak attól a légkörétől, melyet éppen a gentryk osztályuralma termelt ki a magyar földön. De nem érdek-telen, ha elemezni próbáljuk semmiképpen sem véletlenek sorozatának tekinthető tényke-déseit, még pedig azzal az esz-közzel, melyet ő maga kövá-csolt ki számunkra: ha elolvas-suk egybegyűjtött tanulmányait, melyek „A válság éveiben” címmel jelentek meg az elmúlt hónapokban. Ennek egyik, számunkra igen tanulsá-gos cikke a „Parasztok és kispolgárok” címet viseli, s azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy miért van olyan rettenetes fe-szültség a parasztság és kispolgárság irói között? A konkluzió, melyet a feszültség vizsgálatából az író levon, az, hogy egy parasztforradalmár számá-ra nincs veszedelmesebb, mint a kispolgári ideológia, s hogy ez ellen tüzzel-vassal kell harcolnia. Több, kissé már homályosabban megfogalmazott mel-lékmondatból viszont arra kell következtelnünk, hogy Veres Péter az egész magyar zsidó-ságot a kispolgári ideológia hordozójának tartja.

Nem az a célunk, hogy a pa-raszt és kispolgári ideológiai ellentéteit vizsgáljuk, különö-sen, hogy választ adjunk erre a kényes és bonyolult kérdés-komplexusra, csak arra szeret-nénk rámutatni, hogy a mag-yar zsidóság, de a maradék zsidóság sem képez kizárólag egyetlen osztályt, s mint ahogy vannak tipikus kispolgárai, vannak olyanok is közöttük, akik minden tekintetben meg-felelnek pl. egy parasztforradalmár lelkivilágának. „A szat-ócsoknak nem való a föld!” — írta egyik földkérdésben való reklamációra adott vála-szában Veres Péter Igaza van, de kérjük Veres Pétert, hogy ne essen az általánosítás fas-sisztaizmi hibájába. Ne tévessze

össze a kispolgárságot a zsidó-sággal, s a kispolgárság anyagi és szellemi érdekeit védő tábor-ból jövő támadásra ne a mag-yar zsidóságnak feleljen. A magyar zsidóságnak vannak il-letékes és hivatott vezetői, akik a magyar zsidóság minden ré-tégét képviselik, s akik Veres Péter antiszemita kijelentéseit és cselekedeteit nem lévesztik össze a magyarság, de még a magyar parasztság magatartá-sával sem. A magyar zsidóság, éppen úgy, mint az egész ma-gyarság, súlyos szerkezeti hi-bákkal küzd. De ugyanazzal az eréllyel, mellyel a történelmi determinánsok által hozzánk-tapadt hibáinkat le akarjuk vetközni, utasítjuk vissza azo-ka t bármely oldalról jövő elképzeléseket, melyek hennün-ke t újból egyetlen szemlélet gettőjébe akarnak zárni. Nem azt mondjuk, hogy minden zsi-dót föld illet meg, mint ahogy nem illet minden magyar em-bert sem, de hogy dolgoz, min-dig földből élő és földhöz értő zsidó gazdálak, azzal az indo-kozással, hogy ők egy szatócs-közösséghez, egy kispolgár-tár-sadalomhoz, egy lateiner szem-lélethez tartoznak, elússsenek a nekikjáró földtől, az ellen til-takoznunk kell!

ANTAL GÁBOR

Felhívás

a soproni és sopronkörnyéki exhumálásokról ügyében

Davidovics Lajos február hó 24-én, vasárnap délután 2 óra-kor a Pesti Chebra Kadisa dísz-teremben (Erzsébet-körut 26.) beszámol a soproni és sopron-környéki exhumálásokról lehető-ségeiről és a sírok megjelölé-séről. Aki bármilyen adat bír-tokában van, hozza magával.

KERESEM

két deportált fiamat

Hoffmann Emil

szül. 1923 Sopron

Hoffmann Erich

szül. 1927 Sopron

Kistarasáról 1944 június 19-én Birkennuba, onnan 1944 október 26-án tovább vitték. Kérem őszinte értesítést agadó szüleimnek Hoff-mann Dávid, Budapest, Fényes Ede-utca 67. Minden költséget fizetek.

Oroszországból hazatértek!

KERESEM FÉRJEMET

KELLER SÁNDORT,

ki 1942 május 26-án vonult be Alsóhárasra, század sz. 10751, 1942 június 2-án deportáltak ki Oroszorszába, Tábori szám 25757. Szíves értesítést kér. Keller Sándorné, VII., Sip.u. 8. szám, I. 3.

KI TUD RÓLA?

Dr. Stern György

született Epest, 1916, anyja névo Pleischer Bertá, IX. Kúsz. zli-6. század. Esztergom táborból ol-ment 1942 nov. 18-án Sömi (Orosz-ország) előli táltak 1943 február 16-án utoljára. Nagyon kérem, aki tud róla, értesítsz agadó szüleit. Stern Jakab, Benczur-utca 8.

KI TUD

Weldler Jenőről

(szül. 1899.), kit védett századdal Aóbrerht-laktanyából vagonozták 1944 december 1-én. Sachsenhau-sen-be került, onnan Oranienburg-ba. 1944 december végén innen el-vittek Ki későbbi sorsáról tud, jutalom ellenében értesítsen. Fe-kele, Bpest, VIII., Szigetvári-u. 1.

KERESEM

Beck Sándor

munkaszolgálatost, aki 1944 december 1-én a jószelvárosi-ról deportáltak. 1945 jan. 2-án

Ohrdrufban

blokkban vagy gyengélkedő-ben volt. Szíves értesítést kér: BECK ZOLTÁN, cukorkaüzlet, V., Sziget-utca 28. szám.

Keresem feleségemet:

dr. Konrád Gézáné

szül. Wittenberg Gréie

47 éves, kit 1944 november 14-én vittek

Falk Miksa-utca 18-ból

Hegyeshalomra. Gimem: Te-réz-körut 2. szám, II. 10.

KERESEM FÉRJEMET

Goldstein Gábort

szül. 1897 június 30. Csepeli Maul-ner-telepről vitték el és 1945 márc-ius végén vagy április elején to-vább vitték Buchenwaldba

KERESEM FIAMAT

Goldstein Ferencet

szül. 1928 április 30., aki utoljára 1944 nov. 7-én írt Pélysvárosár-ról és 1945 március 15-én tovább vitték Buchenwaldba. Aki tud sorsukról, értesítsen: Goldstein Gáborné, V., Személynök-utca 2/a, csemnőgeüzet.

KERESEM FÉRJEMET

Grünbaum Bélát,

kit Szentkirályszabadjáról imbitók-tak B. B. a, századszám: 10103. Elő-ső népesével imbitó visszafelt. Tábori szám P. 477.

KI TUD TOVÁBBA

Grünbaum Lászlóról

1906 musz., utoljára 1945 április-ban Mauthausenben maradt béle-ron. Szíves értesítést kér: Grün-baum Béláné, Budapest, VII., Sip-utca 8. szám, I. 3.

HOGY TÖRTÉNT?

XI.

Ujabb két lakásrekvirálási parancs

Ilyen lakásrekvirálási parancs még két alkalommal ismétlődött meg. Egyébként mindjárt az első lakásrekvirálási befejezése után Endre, Koltay detektívfelügyelő útján figyelmeztette a Tanácsot, hogy ha újabb légitámadások érik a fővárost, akkor megtorlásként újabb és újabb, sőt fokozottabb számú lakást fog elvenni. Emellett nap-nap után ismétlődött meg, hogy helyi jellegű kiírítási parancsot adtak ki. Például zsidótanítási kellett egy házat, ahol magasrangú pártvezér, állami tisztviselő, vagy SS tiszt lakott; így kellett kiírítani a Vár felső részét és a Pasacét számos utcáját. Ezenkívül a Tanácsot arra is figyelmeztették, hogy kellő számú lakás kulcsát tartva állandóan készenlétben, hogy ha parancs érkezik, akkor órákon belül szállítani tudjon.

Az első viharos napok tapasztalatai arra készítették a Tanácsot, hogy külön lakásügyi osztályt állítson fel, amely elsősorban a Godmark-termet foglalta el, de azónkívül még sok más hivatali helyiséget. Ez az osztály számos alelosopontra oszlott és a legjellegzetesebb lett az összes tanácsos hivatalok között. (Volt ugynevezett „Parancs osztály”, „Hónvédségi osztály” stb.) Orzási forgalmat bonyolított le, szüntelen tisztviselőt foglalkoztatott és elépkzelhetetlen hatátnat egyesített magában.

Ez a hivatal nemcsak a lakásrekvirálási ügyekben volt az élet-halál ura. A lakásukból kitelepített zsidókat valahol el is kellett helyezni; különösen azokat, akiknek sem rokona, sem barátja nem volt, ahol meghúzódhatott volna. A rekvirálási folyamat tehát folytatódott és beláthatatlan bonyodalmakat idézett elő; az el nem vett zsidó lakásokba más zsidó lakosokat kellett kényszer útján elhelyezni. A legsúlyosabb hibák orvoslására felszólamlási tanácsokat szerveztek, ahol sok ügyvéd dolgozott, bár a lakásügyek egyik döntő tanácsos intézője kijelentette, hogy „nem szeret ügyvédekkel együtt működni”.

Lejtő — amelyen nincs megállás

Vegyesmódban ebből a helyzetből végtelen káosz, általános jogbizonytalanság keletkezett, amely a zsidó-kérdés legpraktikusabb megoldásához, a zsidóság likvidálásához készítette elő a talajt. A történet igazolta e sorok íróját, aki az első lakásrekvirálási parancs végrehajtásánál előre látta és megmondta a következményeket: a lejtőt, amelyen nincs megállás. Bebizonyosodott az angol jogi parocemia igazsága: „Az én házam, az én váram”. A lakásukból kidobott zsidók elvesztették

otthonukat, élettalajukat, megszűntek polgárok lenni és nagy lépést tettek ahhoz, hogy a tárgerek név- és igazoló okiratok nélküli számjegyeivé alakuljanak át.

Mi lett volna — ha...?

Fel kell vetnünk a kérdést: cselekedhetett-e másként a Tanács és mi lett volna ennek a következménye? A parancs megtagadása kétségtelenül azzal járt volna, hogy a Tanács tagjai te fogják (internálják), új zsidó tanácsot neveznek ki és a hatalom birtokosai megkísérelték volna a lakásrekvirálást vagy az új zsidó Tanács útján, vagy saját közegeikkel végrehajtani. Botrányos és véres jelenetek közt abban az időben (1944 áprilisában voltunk!) aligha hajtották volna végre a rekvirálást saját közegeikkal. Már az előző időkből láthattuk, hogy a Gestapo akkor még mennyire fázott a nyilvános erőszaktól, amit lehetőleg elkerült, nem is beszélve arról, hogy kellő számú emberük sem volt. A budapesti rendőrségben pedig nem bíztak. Ez volt az oka annak, hogy a deportálások céljából június második felében és július elején esendőroket hoztak fel a fővárosba. Mint láttuk, — a Zsidó Tanács rekvirálásainál az eljáró fővárosi tanerőknek, sőt a jelenlévő rendőröknek is inkább segédkező tevékenységet, mint végrehajtó hatalmat adtak. Ezeknek másodrendű és biztosító szerepet juttattak, ami a leközölt polgármestéri rendeletből is kitűnik. Ezekkel az emberekkel akkor még nem lehetett volna a zsidók ezreit lakásukból kidobni, vagy legalább is nem lett volna ez lehetséges olyan hangulatbehatások nélkül, amit a Gestapo és magyar bencceik feltétlenül elkerülni akartak. Sokkal valószínűbb, hogy a parancs megtagadása esetén az elesapott Zsidó Tanács helyébe Eichmannék könnyűszerrel találtak volna második, vagy harmadik garnitúrát, amely rendelkezésüket haladék nélkül végrehajtsa. Már többször utaltam arra, hogy a magyar zsidóság tragédiájának egyik oka: szervezetlensége volt. A szolidaritás hiánya — nem is beszélve az örültekről és a konjunkturalovagokról — percek alatt újabb zsidó tanácsot teremthet volna, odaadva magát az Eichmann-Endre társaság eszközének. Az egyetlen menekülési mód: a baloldali vagy önállóan gondolkodó keresztény középosztálybeli magyar rétegek megmozdítása lett volna, amelyre az akkor még keréken egymillió főt számító magyar zsidóság támaszkodhatott. De anélkül a magyar zsidó vezetőségnek nem voltak kiépített szer-

vezetei a zsidó tömegekhez, éppen úgy akkor még hiányzott a kapcsolat ezekkel a keresztény rétegekkel. (Nem is szólva arról, hogy sok százezer vidéki magyar zsidónak kellett Auschwitzba kerülnie, hogy az u. n. hazafias keresztény közönség megláthassa, hogy az ország a bukás széléen áll.) Így a kő elgördült, el-

sodorta a magyar zsidóságot, de a végpusztulás szélére vitte egész Magyarországot is. A Zsidó Tanács pedig folytatta azt a politikát, amellyel minden irányban tapogalózva igyekezett menteni a menthetőt.

MUNKÁCSI ERNŐ

(Folytatása: A Zsidó Tanács politikája.)

Lévai Jenő: Fekete könyv

Végre egy komoly historiai forrásmunka, mely a magyar zsidóság tragédiájának hiv tükre-tárja a jelenkor és az eljövendő századok elé. A szerző évtizedeken keresztül szemlélte az eseményeket, figyelte a beteglelkű magyar társadalom egyre súlyosodó lízáit, a deliriumig fokozatosan haladó kórnek halmozódó szimptomáit és biztos kézzel rajzolta meg a kórláblázat görbét. Hihetetlen szorgalommal gyűjtötte az adatokat, parlamenti napló, sajtó, irodalom, szöszék, jegyzőkönyvek és rendeletek képezik forrásait a népbírósi akták és a személyes tapasztalatok gazdagsága mellett. Adatok, komoly és nehéz adatok százai teszik oly minden kétséget megcáfolóan igazza művének minden sorát. Végre oly összefoglaló mű, amelyre bizony támaszkodhat a jövő történetírója.

Rendkívüli érdeme a könyvnek, hogy bemutatja a magyar nép lelki fertőzöttségének történetét, az első infekcióktól reinfekciókon keresztül, az egyre határozottabbá váló körképben át a katasztrofális és borzalmas végső kifejlésig. Mint egy izgalmas film, úgy gördül le előttünk az infernalis kavalkád: egy nemzet rohánása a meredélyen a pusztulás szakadékjába, a gyűlölet lavi-naomlása, amint hólabdából egyre növekedve, monstruózus tömeggé válik romboló, gyilkos, pusztító útján, míg végül a mélységbe zuhan. Nincs a könyvnek egy fölösleges szava. Tények sorakoznak tények mellé, színezés, nagyítás, torzítás nélkül. A fotografus éles lencséje vetíti a rajzot: objektív, mely hűen ad vissza min-

dent. És mégsem hideg ez az objektivitás, a száraz tények áttüzesednek az érzések melegségétől és maguk az adatok ékesen szólók: hatalmas vádbeszéd ez a könyv, szónoki fordulatok nélkül vádol, vizsgál és elítél. Az ítélet kemény, de igazságos. Van méltó szava az érdemekre is és ítéletet mond a zsidó vezetés hibáit fölött is.

Ezt a könyvet milliók példányszámban kellene szétosztani a magyar társadalomban, hogy tükrében meglássa önmagát végre a hűn. A szabaddon járó gyilkos lássa meg mint ég állatvá torzult homlokán a Kájin-bélyeg, az uszító vegye észbe borzalmas munkájának szörnyeteg eredményeit, az általa felidézett gonosz szellemek romboló boszorkánytáncát, a vétkek haszonélvezője undorral jöjjön rá, hogy miből ered rablott vagyona és a közömbös lássa tunyaságának és gyávaságának egész kárhozalát.

Az alvó lelkiismeret felélesztésének egyik leghatásosabb, de legnemesebb eszköze is ez a könyv, a maga színes hűvös tárgyilagosságával. Köszönet érte a kitűnő szerzőnek.

Dr. HEVESI FERENC

Keres egy jó
BŐRÖND boltot?

Ajánlhatjuk
Önnek

GOLDOT

Gold László bőröndház,
Baross-tér 15. Keleti-
vel szemben. Tel. 224-890
Saját műhely

SZEMERE SZÜCS

Erzsébet-körut 26.
Második emeleten!

**IRÓGÉPEK,
SZÁMOLÓGÉPEK**

vétel, eladás, csere.
Winternitz DIXI írógépszaküzlet
Podmaniczky-u. 1. Telefon: 123-251.

Ne csináljon lakás gondot,
keresse fel

ifj. Nagyot

Pesten: VIII., VAS-UTCA 5. — Budán: ALKOTÁS-U. 1.

Tizenkét esküvő...

Felejlhetetlen szép ünnepségben volt része február 10-én Kaposvár zsidóságának. Tizenkét volt munkaszolgálatos, illetve deportált kaposvári fiatal ember esküvőit örök hűséget tizenkét deportálásból visszatért kaposvári lánynak. Az esküvői szertartás a kaposvári izr. hitközség nagytemplomában volt. A hazatért zsidóság, meg a város létszáma megfőllötte a hatalmas, szép templomot. A városi filharmonikus zenekar közreműködésével — **Halász József** dombóvári főkántor szép hívő énekére vonultak föl a vőlegények és menyasszonyok. Az esküvői szertartást dr. **Krausz Henrik**, a pécsi községkerület főrabbija végezte megható beszéddel. Gyönyörű volt a kaposvári hitközség tagjainak figyelmes kedvese, amint az esküvői mennyezet mellett az anyáknak és apáknak szerepét betöltötték. Az esküvői szertartás után a hitközség, illetőleg a Joint-kiterjedtség ebéden látta vendégül a tizenkét ifjú párt. Dr. **Krausz Henrik** főrabbi, dr. **Schön László** hitk. alelnök, **Frimm Géza** Joint-vezető és **Kellner Béla** hitközségi ügyvezető üdvözölték az ifjú párokat, kiknek nevében **Adler Dezső** köszönte meg az ünneplést, s mindannyiuk nevében hitet tett a zsidóság mellett.

Siketnémák rekviemje

A templomban döbbenetes, mély esend honol. A padsorokban férfiak és nők. Némán ülnek, csak a kezük jár egyre, mint az örödmotolla. Siketnémák. A prédikáló rabbi furcsa elfogódottsággal kezd bele szónoklatába. Olyan érzése lehet, mintha egy más bolygó lakóihoz beszélne. Mellette tolmácsnő áll, aki jelbeszédre fordítja a hitszónoklatot. A pap lassan levetkőzi elfogódottságát, izzásba jön, nemsokára elfűnik a nagy akadály a hallgatóság és a szónok között, s megeremtődik közzőlük a kapcsolatot.

— Akiktől a kegyetlen nagy sors — mondja a rabbi — az élet örömeinek teljességét megtagadta: soha beszélni nem tudtak s a hangok csengésének nem örülhettek, — az emberi gyűlölet szörnyű forgatagában ők is elsodródtak... Mártírok ők, a zsidóság mártirjai és most az örökkévalóság világában Isten szent közelségében együtt vannak: ahol a lét keserve örökre ellünik, csak a lélek szárnyal, ott hallják ők már a végtelenségben áradó muzsikát s ajkuk szóra nyílik,

zengik az örökkévalóság dalát.

Vasárnap, február 17-én a dohányutcai templomban játszódott le ez a különös esemény. A Zsidó Siketnémák Egyesülete és az Edison Siketnémák Asztala, **Bárdos László** tag kezdeményezésére rekviemet tartott 150 eltűnt tagtársuk emlékére. A 150 közül

50 gyilkosság áldozata lett, a többi a deportálásból nem tért vissza.

A rekviem **Lőwy Károly** kántor gyászénekével kezdődött, majd dr. **Katona József** rabbi mondotta el emlékbeszédét. Az él möle rachamin és a kaddisima fejezte be a kegyeletes ünnepséget.

(k. gy.)

A fasizmus magyar-zsidó íróáldozatainak emlékezete

A Pesti Izr. Hitközség kulturális ügyosztálya február 17-én gyászünnepséget rendezett a fasizmus magyar-zsidó íróáldozatainak emlékeztetére. Az ünnepségen a vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. **Simon László** miniszteri tanácsos, a minisztérium művészeti osztályát dr. **Kardos László** miniszteri tanácsos képviselte.

Herskovits Béla főkántor liturgikus gyászénke vezette be az ünnepélyt, majd **Komlós Aladár**, a kiváló író és esztéta olvasta fel emlékbeszédét a mintegy hatvan író, költő és tudós tragikus haláláról, akiket a fasizmus rebolya elpusztított. Tömör fogalmazásban jellemezte a kiemelkedő egyéniségeket, továbbá szerepüket a magyar irodalomban, rámutatván arra az úrra, amely máris elvesztésük nyomán kulturális életünkben támadt, végül haláluk értelmére keresve választ, fájdalmas szavakkal fejezte be megrázó hatású mondanivalóját.

Ezt követően **Palotai Erzsébet** mély kulturáltsággal és finom művészi átéléssel adta elő **Szomorgy Dezső** egy szikrázóan eleven írását, majd **Radnóti Miklós**

és **Fenyő László** költeményeket szavalt nagy sikerrel.

Ascher Oszkár előadóművész **Révész Béla**, **Berend László**, **Gelléri Andor Endre** és **Molnár Ákos** egy-egy jellemző írását mutatta be feszült figyelem közepette.

Kemény Simon és **Nagy Zoltán** verseit **Vihar Magda** szavolta el bensőségesen és nemes eszközökkel tolmácsolva a költemények művészi varázsát.

A kegyeletes ünnepséget dr. **Herskovits Fábán** rabbi lendületes zárószavai fejezték be, aki tetemre hívta a még mindig gyűlölködőket a magyar irodalom zsidó halottainak emlékeztetéhez. Hatásos szavai a zsidó író lértalanságának és tragikumának elemzésével zárultak.

E beszámoló lapján említjük meg, hogy a Pesti Izr. Hitközség kulturális ügyosztálya részletes munkatervet dolgozott ki és ennek bevezetője volt a fentiekben ismertetett ünnepség is. Legközelebb **Heine**, majd **Percel**, **Werfel**, **Pap Károly** stb. jelentőségének szentelnek egy-egy előadást, a zsidó szellem értékeinek megismertetése és ápolása céljából.

Buchenwaldból

Franciaországba szállított deportált gyermekek

Az alábbi névsorban szereplő gyermekeket 1945 június hó 8-án szállították át a buchenwaldi táborból Franciaországba. Közelebbi adatokat a Degob szolgálat, (VII., Bethlen-tér 2.).

(Befejező jegyzék)

Strohl Sándor, 1929. I. 1., Gyergyóholló

Selig Dezső, 1928. IV. 10., Dész

Selig Abraham, 1928. XII. 13., Beclean

Szenfeld Tibor, 1928. VI. 30.

Szűcs Lajos, 1929. XII. 22., Gyula

Tabak Márton, 1928. V. 15., Ujfehértó

Vogel Perl, 1928. VIII. 23., Felsőrona

Vogel Izsák, 1929. IV. 4., Felsőrona

Vogel Jenő, 1928. V. 8., Szatmárnémeti

Wartenberg Lajos, 1928. IX. 23., Szászrégen

Wég Mihály, 1929. IV. 24., Visóköz

Weil Imre, 1928. VI. 10., Budapest

Weinberger Dezső, 1928. I. 23., Ujfehértó

Weinberger Mózes, 1928. III. 28., Nyíregyháza

Weiser Zsigmond, 1930. I. 22., Szatmárnémeti

Weisz Márton, 1928. XI. 4., Szatmárnémeti

Weisz Dezső, 1928. X. 27., Csap

Weisz Dávid, 1928. IV. 13., Szatmár

Weisz Albert, 1929. XII. 7., Halmi

Weisz Sándor, 1928. VII. 11., Szatmárnémeti

Weiszman Ignác, 1928. I. 5., Kassa

Wieder Herman, 1929. V. 5.

Wiener Pál, 1928. I. 12., Szatmárnémeti

Wiesel László, 1928. X. 4., Máramarosziget

Willinger Mór, 1928. XII. 12., Ungvár

Zelmanovits Márton, 1929. V. 5., Ujfehértó

Zelig Abraham, 1928. V. 3.

Zelig Dezső, 1928. IV. 10., Dész

Zisovits Jenő, 1928. II. 5., Miskolc

Fenti személyek 1945 június 8-án érkeztek Franciaországba a buchenwaldi táborból,

KERESSEM FIAMAT

Ungár Györgyöt

szül. 1914 dec. 3. Hatvani gettóval június 12-én mint **Jászberénybe** induló munkaszolgálatost vitték el. Utolsó hírem 1945 február végén, állítólag **Gross-Rosenban** volt. Ki bármit tud róla, nagyon kérem értesítsen: özv. **Ungár Dezsőné**, Isp. Nagytádi Szabó-u. 50., I. 7.

KI TUD

dr. Szász Miklósné sz. Heimlich Sáriról és Szász Editről,

akik 1944 őszén **Riga környékén Spielwehenben** voltak. Ertesítést kér dr. **Szász Miklós** ügyvéd, **Sárospatak**.

Ügyvédjelöltet vagy fiatal ügyvédet

keres birtékeletti intézmény. Ajánlatok „Képzelt” jelígre a kiadó hivatalba.

A Pesti Izr. Hitközség mncesz. és dobozizeme azonnali belepérésre keres

munkásokat és munkásnőket

Jelentkezés naponta 9-2-ig: VII., Sip-utca 12 szám, I. 25.

Mannheim M.:

A modern héber nyelv tankönyve

két részben.

Mannheim M.:

Magyar-héber szótár

Mannheim M.:

Magyar-angol-héber szójegyzék

az angol kiejtés megjelölésével. Kapható bármely könyvkereskedésben, Főbizományos:

Fischer Sándor könyvkereskedése. Bpest, V., Bajcsy-Zsilinszky-ut 58.

Székely Emil ékszerész 26

brilliant, aranyat, ezüstöt, óráit legdrágábban vessz.

Kereskedők

részére nagyban kaphatók evészek, borolvakészülék, pengé, eszel, tűk, dohányszelencé, cigarettalárcs, pipa, szilpa, fésű, bakelit-árak és háztartási cikkek.

Kahán Testvérek

Sip-utca 4.

Telefon: 221-244

ZSIDÓ VILAGHIRADÓ

A „HALÁLTÁBOROK” LAKÓI- NAK NAGYGYŰLÉSE VARSÓBAN

A náci „haláltáborainak” lakói nagygyűlést tartottak Varsóban. Tizenhat ország különböző szervezeteinek delegátusai vettek részt ezen a manifesztáción. Több zsidó organizáció is képviseltette magát. A nagygyűlés résztvevői sürgőnyt intéztek a nürnbergi per bírálhoz, akiket felszólítottak, hogy ítéljék halálra az összes náci főbűnösöket, akik semmi kíméletet nem érdemelnek.

VARSÓBA ÉRKEZETT AZ ANGOL-AMERIKAI PALESZTINA BIZOTTSÁG

A varsói rádió jelenti, hogy az Angol-Amerikai Palesztina Bizottság Varsóba érkezett. A delegátusokat Osobka-Morawski lengyel miniszterelnök fogadta.

BULGÁRIAI ZSIDÓK — PALESZTINÁBAN

Haiából jelenti a Reuter Iroda, hogy a Transylvania nevű román hajóval 388 bulgáriai zsidó érkezett Palesztinába. Valamennyien Palesztinában telepednek le.

A POZSONYI „CSASZ” CIKKE A ZSIDÓKRÓL

A pozsonyi Csasz szerdai számában dr. Stefanik érdekes cikket publikált *Miről van szó?* címmel. A zsidókérdéssel kapcsolatban hangoztatja, hogy *nincs különbség ember és ember között, ha megvannak ugyanazok az erkölcsi és minőségbeli előfeltételek. „Mindazok a zsidók — írja, — akik szlovákkul éreznek és beszélnek, ugyanolyan kedvesek nekünk, mint a többi szlovák.”*

AZ OSZTRÁK ZSIDÓK KÖVETÉLESE

A származásuk miatt üldözést szenvedettek bizottsága — mint Bécsből jelenti — ülést tartott és azon határozati javaslatot fogadott el, amely követeli, hogy *szüntessék meg végleg a fajuk és politikai meggyőződésük miatt károsultak közötti megkülönböztetéseket.* Nem lehet első- és másodosztályú üldözöttekről beszélni, amikor egyformán meggyötörte és kifosztotta mindet a hillerizmus. *„Amíg Ausztriában ilyen formájú különbségek tapasztalhatók és a zsidók második helyre kerülnek, addig nem lehet demokráciáról beszélni.”*

A PÁRIZSI ZSIDÓSÁG ÚJ HETILAPJA

A francia fővárosban *Droit et Liberté* (Jog és Szabadság) címmel új zsidó hetilap indult, amely négy nagy oldalon jelenik meg, mint a párizsi napi-

lapok. Az új „hebdomadaire”-t Charles Lederman szerkeszti, vezető publicistája pedig — André Lázár, aki Lázár Andrásal azonos és Budapestről került, meggyőződéses szökebaloldaliként és sok viszonylagosan keresztlül: Párizsba, ahol hamarosan jó névre és megbecsülésre lett szert.

AZ ORT TELEPEKET ÁLLIT FEL NÉMETORSZÁGBAN

A párizsi *Droit et Liberté* közli, hogy — mint Syngalowski, az ORT világszervezet alelnöke, kijelentette — az ORT több telepet állít fel Németországban. De hangsúlyozza, hogy ezekkel a telepekkel nem akarják állandósítani a németországi zsidók nyomorúságos helyzetét, hanem csupán elő akarják készíteni ezek kivándorlását.

SVÉDORSZÁGBAN MARAD- HATNAK AZ ODAMENEKÜLT LENGYEL ZSIDÓK

Stockholmból jelenti, hogy — mint Olsten Uden külügyminiszter és Gustave Moeller munkaügyi miniszter kijelentették — a Svédországba menekült lengyel zsidók az országban maradhatnak és ott munkát vállalhatnak. Svédország menedékjogot ad ezeknek a zsidóknak, akik különböző jobboldali „hazafias” szervezetek fenyegetése elől szöktek Svédországba, ahol most döntöttek végleges sorsukról.

ÚJ ZSIDÓ NOBEL-DIJAS

A zsidó Nobel-dijasok listájára új név került. Megint Nobel-díjjal részesült egy zsidó. Dr. Ernst Boris Chain-ről van szó, aki — Sir Alexander Fleminggel és Sir Howard Walter Florey-val együtt — részt vett a penicillin felfedezésében.

MEGHALT A VILÁGHIRŰ VILNAI FÓRABBI

New-Yorkból jelenti a *Droit et Liberté*, hogy Isaac Rubin stein, a vilnai hitközség volt főrabbija, 65 éves korában elhunyt. A világhírű tudós elnökségi tagja volt a Jewish Agency-nek és a Zsidó Világkongresszusnak.

HERZL ÉLETE — AMERIKAI SZINPADON

A *New York Times* írja, hogy a newyorki *Secord Avenue*-n lévő *Yiddish Art Theatre* nagy sikerrel mutatta be két emigráns német szerző, H. R. Lenz és G. Niltzoff darabját: a *Dr. Herzl*-t. A darab szerepelteti — a cionizmus történelmi jelentőségét „megalapítóján” kívül — X. Pius pápát, II. Vilmos császárt, a török szultánt, Joseph Chamberlaint és Plehvet, a cári Oroszország hírhedt miniszterelnökét is.

(808.)

Zsidó állam — Európában?

Egy csehszlovák újságíró azal az érdekes tervvel hozakodott elő, mint ezt a budapesti rádió február 5-i reggeli híradásában közölte, hogy *Európában kellene megalkotni a zsidó államot.* Hozzátette, hogy egy Németország szívchen létrejövő zsidó állam hatékony eszköze lenne a német fasizmus kiirtásának és egyben levezetné a palesztinai zsidó településsel kapcsolatos arab aggodalmakat is. Az európai zsidó állam nyelve a csehszlovák újságíró szerint angol, vagy mivel az európai zsidóság zöme ugyanis szláv országokban él, szláv lenne. Egyben említi Svájc, Dánia és Hollandia példáját, mint amelyeket a zsidó állam is követhetne, mint gazdag kisállam. A zsidó állam szerinte hadsereget is tarthatna.

Már most milyen gondolatokkal fogadhatja ezt az európai zsidóság? Van-e oka arra, hogy beidegzelt bizalmatlanságát leküzdve valami többet lásson ebben, mint kísérleti léggömböt? Ez a csehszlovák részről felvetett, reméljük jóindulatú gondolat mindenenesetre tudatába idézheti minden könyvnyen felejtő zsidónak, hogy a fasizmus leverése után is élő probléma maradt a zsidókérdés. E mellett észre kell vennie azt is, hogy mennyire hajlamosak Európában a nemzetek arra, hogy még ma is hatékonyabb tényezőink ismerje el az arab offendik és az angol olajérdekeltségek kívánságait, mint a fasizmus elsőszámu áldozatul esett európai zsidóság nagy részének, elsősorban a szláv országban élő lengyel zsidóságnak erős törekvését a palesztinai zsidó állam megalapítására.

A sztálini nemzetiségi politika méltányolja a szovjet zsidóság nyelvi különállását, jidid színházak Moszkvában és Kievdin, héber betűkkel nyomott jidid nyelvű sajtó és autonóm Zsidóföld megalkotása bizonyítja ezt. De a csehszlovák újságíró szűkkeblű tervével egészen más szláv utat akar járni, mint a szlávok méltó vezetői. Képes volna a szovjet zsidóságot, mely az asszimiláció legfőkételetesebb útját, a társadalmi beolvadást, a minden foglalkozási ágban való arányos részvételt oly sikerrel megjárta, a szovjet hazából áttelepíteni Németországba, hogy pionírja legyen egy angol orientációjú, az említett kisállamok példáján felbuzdulva kapitalisztikus államberendezésnek, vagy vére hullásával szolgálja a fő fasizta állam elszlávosításának tervét, az arab offendik örömeire.

Az európai zsidóság nem óhajtja kivenni részét olyan tervből, mely alapjában véve nem is áll olyan messze Himmlerek nyugatukrajnai zsidó államának gondolatától. Fasizta a terv akkor is, ha német fasizták elleni küzdelemben akarja megvalósítani a zsidóság kitelepítését egy idegen

európai területre, mint ahogy az volt akkor is, mikor szlávok irtását és egyben zsidó haláltáborok szenvedéseit leplezte.

Az európai zsidóság vagy megmarad hazájában, mert bízik az antiszemita gondolat megszűnésében és mert el kíván helyezkedni végre a munkában is fokozott mértékben, vagy kihareolja jussát ősi földjére. Mindkét pártot egyaránt megilleti a demokráciák részéről az a jutalom hogy ezt a csehszlovák földről felröppent gondolatot ne tegyék magukévá, hanem a zsidósággal együtt küzdjenek a zsidóság két becsületesebb céljának megvalósításában.

A zsidóság nem akar elen gubát cserélni, nem akar a kapitalizmus legfelsőbb fokának, az imperializmusnak semmiféle leplezett formában sem kiszolgálója lenni.

Szekely György Gyula

Ötvennégy sáncásó is...

A rákoskeresztúri zsidó temető mártírok parcellája új lakókkal kapott. Ötvennégy új mártír tért meg ide örök nyugovóra. Ötvennégy fáradt, beteg, idősebb ember, sáncásók, akiket egy pestszenterzsébeti ovoida betegszobájából hurcoltak el bestiális gyilkosaik. Ökolbeszörítolt kézzel kérdezzük: Meddig tart még ez a nagy temetés? Hát örökös a mi gyászunk és elapadhatatlanok a mi könyryeink?

Az 54. idősebb generációhoz tartozó sáncásó most ott nyugszik a Kiskunhalason meggyilkolt fiatal bajtársai mellett.

BRILIANST, ÉKSZERT, napi áron

Scheer György
Simmelweis-utca 19, télelelet 1
Telefon: 188-091.

ARANYAT VÁSÁROL

Kávéház, vendéglői berendezések
GYORSMERLEGEK,
NACIONALKASSZÁK,
IRÓGÉPEK.

vétel eladás
Rosenfeld
Népszínház-utca 31

A győri izr. hitközség megalakulása

A győri neol. izr. hitközség egyhangulag az alantí listikart állította a hitközség élére: elnök: *Fleischmann Elek*, alelnökök: *Deutsch Ferenc* és *Winkler Dezső*. Jogügyi előjáró: dr. *Frankl Imre*, iskolaügyi előjáró: *Spiegel Károly*, templomi előjáró: *Weiner Márton*, jótékony-sági előjáró: *Sternfeld Imre*, gazdasági előjáró: *Schwartz Imre*, pénztáros: *Weltner Lajos*, alapítványi pénztáros: *Bányai György*. Ezenfelül megalakultak az egyes bizottságok is.

Megállapítást nyert, hogy a *deportálásokból 300 munkaszolgálatból pedig 480 fő érkezett haza és így csak körülbelül 780 tagja maradt a korábbi időben 5700 tagot számláló hitközségnek. Dunántúli város lévén, a barbár fasiszmus itt is *tönkretette a templomokat, teljesen szétthordta annak berendezését*. Így tehát a megválasztott listikarnak bizony igen nagy felelőssége, illetve óriási feladata lesz, mert nemcsak újjáépíteni kell a lerombolt templomokat, hanem a lüktető és vissza kell helyezni régi színvonalára.*

A megválasztott új elnökkel azelőtt a listikar agitációja, ügybuzgalma arra enged következtetni, hogy a rendelkezésre álló anyagi és erkölcsi támogatással a győri izr. hitközség újból a régi, elismert nevel tudja magának kivívni.

Dachau, Auschwitz és a többi haláltáborok

A Jewish Agency dokumentációs kiállítása után a napokban nyílt meg *Kádár György* grafikus kiállítása a Bibliotheca Andrássy-uti helyiségekben. A művész megjárta a németországi haláltáborokat Dachautól Auschwitzig. Minden rajzán ott remeg az átélés borzalma. Az SS. virtus, Hozzá tartozóim a gázban, dr. Mengerle szelektál, Agyba-főbe és a Német racionalizmus című illusztrációi mind-mind a valóság szörnyűségével hatnak. Az ábrázolás élethűsége idegizgalommal bír ugyan, mégis mindenkinek ajánljuk, nézze meg ezt a művészi kiállítást.

Önálló textilkereskedő,
szép raktárral
benősülne

kis- vagy nagykereskedésbe, esetleg hasonló üzletbe. 48 éves, magas termelű vagyok. „Boldog házasság” jellegre a kiadóra.

Külföldről keresik...

Az alábbi jegyzékekben felsoroltakat külföldről keresik, részint a Pesti Izr. Hitközség, másrészt a Zsidó Világkongresszus, Jewish Agency for Palestine Statisztikai és Tudakozó Hivatala útján.)

A Pesti Izr. Hitközség utján:

- 262 Özv. **Hoffmann Sándorné** (1881. Debrecen), Lili (1905. Budapest) Hunyadi-tér 1. II.
264 **Sátor László**, textilkeresked. Sas-u. 4. vagy Vilmos császár-ut 5.
267 **Satunon József és neje** (szül. Wasservogel), Rottembiller-u. 5/a. II. 16.
270 **Bermann Lajos**, gyógyszerész és családja, Stefánia-ut 26.
288 **Reich Sándor** (1911. Siófok), Vilmos (1915. Budapest), Károly (1918. Budapest), Ibolya (1908. Budapest), korábbi lakásuk Rákóczi-ut 51.
Szánló Jánosné sz. Reich Róza, Csillag Izidorné (1882. Szárszó), István (1915. Budapest), Almásy-tér 3.
289 **Bognár Dénes** (1880.) Alsógöd, XV. utca 43.
290 **Engel Henrikné sz. Fischer Rózi és leánya Reich Piroška**, Aulich-u. 5.
Forgács Jenőné sz. Fischer Jolán, Forgács Dezső, Aulich-u. 5.
Reich Aladár, fa- és szénkereskedő, Árpád-u. 5.
298 **Nagy Edit** (1904. XI. 2.) Wahrmann-u. 5.
310 **Pfeiffer Manó** 65 éves
316 **Sturm Simon és családja**, Ózd
318 **Wiener Rafael Paul** (Breslau 1933), Hugó 20 é., Mihael 14 éves
Sgaller Johann 14 éves, Ruben 11 éves
323 **Voitl Nina (Natalia)** 1902. V. 16. Bécsből
324 **Kohn Bertalané**, Erzsébet királyné-ut 9/b.
326 **Wallerstein Márk** (Szilágy-somló) Bécsből
Zucker Fáni, Erzsébet-kr 1.
Maulner Jenő, Simon Gyémánt Klára, Ápolónő
416 **Ali Béláné sz. Meuczer Bözi**, Tinnye
456 **Alberger család**, Tiszaúj-lak-Nagyvárad
402 **Ausch Josef**, Berth, Abraham, Simon, Marth, Paks
366 **Baumann Tamás**, Abonyi-u. iskola
288 **Csillag Izidorné** (1882 Szárszó), István (1915 Bpest), Almásy-tér 3.

Jelentkezés: Sip-u. 12. III. e. 40. d. e. 9-10 óra között.

A Jewish Agency utján:

- Goldstein Barbara és Róza**, Miskolc
Lichtenstein Hugó
Prof. Rümer József, Király-u.
Fazekas Béla, Debrecen
B. Fejes Bertalan, Megyaszó, Zemplén m.
Lefkóvits László és Béla, Olaszliszka, Zemplén m.
Schönfeld Lászlóné, Böhm Ili, Nyiregyháza, Kossuth-u.
Back Nálhán, Nyiregyháza, Bethlen-u.
Egri Lajos, Szeged, kenderfonógyár
Rürger István, 17 éves
Bürger Éva, 13 éves
Weisz Ernő, Bpest, IV., Párisi-utca 6/b.
Weisz Ernőné, sz. Neumann Vera, Bpest, IV., Párisi-u. 6/b.
Dr. Radó Károly, Bpest, V., Pannónia-u. 14.
Dr. Radó Károlyné, Katalin, Bpest, V., Pannónia-u. 14.
Neményi Lajos
Löwy Tivadar, 1929., Ence
Löwy Frigyes, 1931., Ence
Löwy Ignác, Hejmann Olga, 1908. X. 27., Ence
Abrahamovics Hermann, 21 é. Nevelő, Mátészalka
Beck Biancu, Bp., II., Zárda-u.
Schmahl Rudolf, 1902. Bécs
Glinberger, v. Grünberger Éva, 1925. V. 18., Szombathely, Bpest, V., Szt. István-kr. 30.
Haimann Zsigmond, 1916. Ence, Miskolc, Arany J.-u. 35.
Kissné, Kaufmann Olga, Győr, 1903. Győr, Vásárhelyi P.-u. 11/a.
König Leó, Bpest
Landler Imréné, 50 é. Bpest, XII., Márvány-u. 33.
Landler Ferenc, 28. é. Bpest, XII., Márvány-u. 33.
Parnes Nálhán, 45 é. Tarnow-Zabno, Budapest
Fuchs Fónagy György, 1919. XI. 30., Bpest, Joint
Gräner Dávidné, Schlesinger Gitta, Paks, Bpest, VII., Népszínház-u. 21-23.
Grün Mór, 1895. II. 16., Hajdudorog, Hajduböszörmény, Somogyi-u. 8.
Dr. Pfeiffer Márk, 65 é. Pécs, Deák-u. 15.
Pfeifferné, Friedmann Erzsébet, 1889. VI. Szekszárd, Pécs, Deák-u. 15.
Fuchs Rózi, 1921. II. 3., Bpest, VIII., Német-u. 53.

Jelentkezés: Statisztikai és Tudakozó Hivatal: Wekerle Sándor-u. 7. d. e. 9-1 óra között.

Esztendők

Bródy László verseskötete

Esztendők, súlyos, megpróbáltatásokkal teletöltött esztendők. Az átlagember is megérzi ezekben az éveknek általában pusztításait, mennyivel inkább a költő, aki hozzá még zsidó is. Lelke érzékenyebben reagál minden külső behatásra és ha nagyon reménytelennek látja az életet a zsidó multba, a zsoldtárok közé menekül.

Őt esztendőről számol be *Bródy László* most megjelent verseskötetében. Az 1941-ben írt versek hangja könnyed, de ahogy mulnak az évek, úgy komorul el a költő. 1944 a mélypont éve, de a jobb jövőre való hite itt is áthatol a kétségbeesésen, 1945 pedig a felszabadult költőt mutatja be, aki *Ájándék* c. versében az örömtől mámoros lélekkel üdvözli az újra fellett szabadságot.

Szebbnél-szebb versek váltják egymást. Megrendítően szép például a *Féher négyes* c. verse. Remek jellemrajzokat ad a *Portré* és *Az őrlött mázoló* címűekben. De *Bródy László* mindennekeelőtt zsidó költő, ki fajtája minden bánatát elírja. Zsoldtárai a zsidó költészet remekei.

A versek nyelvezete egyéni gazdag. Das szinképei, pazar hasonlatai mind az igazi művész tulajdonai. A sok itköltő zöngéműveit után valószínűs üdülést jelent *Bródy László* tiszta költészete.

k. gy.

HIVJON! JÖJJÖN!

Vesszek férfi és nő ruhát, fehérneműt, szőrmekabátokat, irógépet, pénzszekrényt, szőnyegot, porcellánt, kerékpárt, fényképezőgépet. Pesti Sándor-u. 2. Az átjáróban és Kristina-körút 119. GERSTL-MAJOROS!

Kohn Gizi és Irén

fűző és fehérnemű szalon

VII. Akácfa-u. 4. II. 2

Zsidó hanglemezeket

Bármilyen árban saját részemre megvételre keresek. HÖNG. Visegrádi-utca 15. szám.

Selejt-filmet

VEZÜNK: „Royal” rt. Szabolcs-utca 28. Telefon: Lápót 394.

Vidéki kereskedők figyelem!

NAPTÁR, CIGARETTAPAPIR és mindenféle PAPIRÁRU legolcsóbb beszerzési forrása

György Imre

papír- és nagykereskedés Deák Ferenc-utca 15. Telefon: 380-516. UTÁNVÉTEL IS SZALLITUNK!

JÖJJÖN BIZALOMMAL ELADHAT — VEHET!

Brilláns, ARANYAT, ezüstöt, órák, porcellánt, szőnyegot, gobelinéket, régi képeket,

RÉGISEGET

Szakbizálat

Kammermayer Károly-u. 3.

Csecsemő-otthonok

céljaira keresünk — lehetleg
délkeletre érkezők —

3-5 szobás lakást

a VI. és VII. ker. bérsó körzetében Sürgős ajánlatokat: „Gyermekvédelem” V., Honvéd-utca 14. kérem.

Két gyermek mellé

bentlétő, zsidó kisasszony leendő férjével Angel névű özvegyben. Gróf Hédler-utca 32., Váci.

Felkészítési intézmény keres szociális vállalkozó

perfekt magyar és német gyors- és gépirót,

ami megfelelő irodai gyakorlattal rendelkezik. Csakis kitűnő munkákat jelentkezőknek. Ajánlatot hirdetőbe körünk „Jó Állás” jellegére.

FREGOLAN

Fürdőkérdésre
kőféltre tisztít, — nem karcos.

Pályázati hirdetmény

A VII. ker. Nefelejts-ut. 16. sz. számú részére keresünk egy

fiatal Talmudchochomot,

aki jó beszéde, a Talmud-tóra iskolában tanít és az országhoz részére alkalmas. Fizetés meggyezés szerint. Jelentkezés d. u. 3-6 órákor.

A Budapesti Talmud Egylet keres

Samesz-pénzbeszedőt

Élcsökkentő és társalgó előnyben. Lakáslehetőség van. Ajánlatok a titkári hivatalban: VI., Vasvári Pál-ut. 5. küldendő.

Fiatal ápolónő,

nagy gyakorlattal, országhoz ajánlatok. Médling-utca, Klauzál-utca 16.

Egyedülmaradt fiatalember albérleti szobát

KERES. „Benedek családnál” jellegére

ZONGORA

olenőn eladó. VII., Nagyatádi Szabó-ut. Huszonnégy, 1. 3.

MEGILLA

nagyon szépen írott, különböző nyelvekben kapható VI., London-utca 9. szám, Herzel.

ARANY ÉKSZER
Herrzog József
RÁKÓCZI-ÚT 4.
TEL. 427-356.
Aranymerlegek kaphatók.

Nagykőrösi képeslap

Nagykőrös, 1946 február.

A nagykőrösi zsidóság gazdagságáról volt híres, ez volt az a hitközség, mely a legtöbbször adta a nagy gyűjtések alkalmával és akik a köröskörnyéki, eszmői löszraktárakban voltak munkaszolgálatosok — pedig hány sárgaszalagos „musz” rakta ki a csillékből éveken át a veszélyes ládákat! — jól tudják, hogy szabadnapokon a nagykőrösi zsidók az utcáskorokra álltak ki és úgy fogták vendégnek a munkaszolgálatos-kínézésű egyéneket. De hol vannak már a körös zsidók, hol van Grosz néni, aki az összes kárpátaljai fiukat vendégül látta bábapcsenyére, mert azok nagyon lával estek az ott-honiaktól, hol van a péntekesti gyűlékezlet, mely eszmében és pörgőkalapban jelent meg az almászagú tempiómban, hogy meghallgassa a papot, aki a nagykőrösi kollegium Arany János nevű volt professzorának rignusait keverte profétikus zengésű szónoklataiba. Ugyanott rothadnak, vagy talán még csak nem is rothadnak e eszmés és zekés zsidók, mint a káftanosok és szalonkabátosok. A fasizmus nem tesz kivételt, sőt a eszendörök Zóhli Márton parancsára azzal szórakoztak Keeskeméten — a környék „gyűjtőjogeljárás”-ban, — hogy az öreg zsidók levágott helyke bajszait — felragasztották pajsznak!

Tizennyolcan tértek vissza a mintegy 400 nagykőrösi zsidó közül. Néhány fiatal s egy pél-

dátlanul szerencsés, teljes család: Grünhuték. A hitközség azonban Benedek László és Lázár Albert vezetése alatt mégis újjászerveződött, meli Pest fel szabadulása után sok éves pesti zsidó ment le a közeli Nagykőrösre — és ott ragadtak. Ebben a pillanatban több mint hatvan zsidó él Nagykőrösön és a JOINT-irodán Komoly munka folyik. Elbédakción kívül komoly egyéb juttatásokat is kapnak a rászorulókat, melyeket a nagykőrösi zsidó házak jövedelméből fedeznek. „Jutna a pesti zsidó gyerekeknek is” — mondják a nagykőrösi zsidók, akik olvasták annakidején a hajduságiak szándékát és elhatározták, hogy ők is megsegítik a pesti gyermekotthonokat. „Ugy sincs egyetlen gyerekünk sem, hozzának le tavaszra gyerekeket Nagy- kőrösre.”

A léli nap barátságosan sül Nagykőrös — Pesthez képest — gazdag piacára és Kovács Sándor, a kitűnő zeneszerző, az alföldi zsidóság kulturéletének régi vezetőgyénisége, megfenyegét bennünket:

— Meggyűlök ám velünk a baja, nyakig megfűrésztjük valami jófajta nagykőrösi paradicsomkonzervbe, ha nem szabadít ránk néhány zsidó árvagyermeket...

Illetékes urak! ne felejtsek, hogy a gyermektelen, gyermekrevágyó vidék várja a nélkülözött pesti zsidógyerekeket és tiszta szívvel, jó falatokkal várja!

a. g.

RÁDIÓK

egyen- és váltóáramra, törpészipertől—csueszipertig, olcsó áron kaphatók

KLAUZÁL-TÉR 13

A lapelőállítás költsége

állandó nagymérvű emelkedése miatt kénytelenek voltunk az UJ ÉLET

példányszámonkénti árát 5.000 pengőben,

a havi előfizetési díjat 20.000 pengőben megállapítani. Az UJ ÉLET előfizetési díja mindenkor kiegészítendő az időközben beálló

felemelt összegű előfizetési díjakra,

mert csak ebben az esetben tudjuk a lap zavartalan továbbküldését biztosítani. Az előfizetési díjak emelését a lapban esetenként bejelentjük.

Levélbeli válasz kérése esetén a válaszbélyeg feltétlenül mellékelendő.

Postautalványon történő pénzbeküldéseknél 1500.— Ft is küldendő, a kiadóhivatal által fizetendő postai kézbesítési díj megtérítése címén.

Az UJ ÉLET kiadóhivatala,
VII., Sip-utca 12.

SZABADSÁGHEGYEN

Noémi orth. Pensio nyitva!

Modern kényelem, olcsó jutás. Cédus-ut. 5/b. Felvilágosítás és szobafoglalás minden hétfőn és csütörtökön d. u. 4 órákor. Bpest, Nagymező-ut. 8., 1. 6.

ELSZAKADT,

melyes, kiégett ruháit méltóan beszűri Weiszé, Népszabadság-20. szám, II. emelet 5.

Fiatal fatisztviselő

hármilyen állást vállal. „Meglátható” jellegére.

Ügyes gépirót

nőt is, napi 2-3 órai munkára felkészül. „Irodalmi” jellegére. Hatalmas hirdetőbe, Rákóczi-ut. 27. 3.

TOLNAI LAJOS BÉLYEG

VII., Dohány-utca 14.

Gyűjtemények, sorok vétele és eladása

Fűszer- és csemegeüzlelet

keresek megvételre, lehetetlen. Ajánlatot „Aranyért” jel. a kiadó.

KERESK JÓL FŐZŐ,

gyermekszereplő tiszta leányt Krickler testközlet. Irányító: 16. 11. 12.

Két férfi részére keresünk különbejárható butorozott szobát

Lehetőleg olyan, hol hozott anyagból főként is vállalják. „Érdelemmel” jellegére a kiadóban.

Férjhez menne

szorgalmas, vallásos fiatal lány. Hűség és megértő felesége lennék 40 év körül, kalmár, vallásos embernek. „Bász Talmudchochem” jellegére a kiadóban.

Jelenleg nagyvárosban él, 30 éves, JÓL SZITUÁLT KERESKEDŐ

nősülne

Komoly, részletes ajánlatot „Egyedül maradtam” jel. a kiadóban.

Textiles fiatalember

megnősülne

22-30 év, „Békés reménység” jellegére. Aratóhoz, Erzsébet-körút 14.

HIREK

— Az ORT Országos Továbbképző Bizottság új tanfolyamai:

1. Felső női ruha szabás és varrás, 2. rádiószereles, 3. műszaki rajzolás (magas- és mélyépítés) és geometriai mérések, 4. játékkészítés, 5. lámpaerény-készítés, bórdíszművesség, 6. vízvezeték-szerelés, 7. boggesztés, 8. óramechanika, 9. kerékpár-, irógép- és varrógépszereles. Felhívjuk tehát mindenkit, aki ezen tanfolyamok bármelyikén részt akar venni, jelentkezzen az ORT irodájában. VII. Erzsébet-körút 32. I. em. I. sz. alatti hétfő, kedd, szerda és csütörtökön délután 9—11-ig, vagy délután 5—7-ig.

— Felhívás. Felhívjuk Guttman Hugonét, aki Budapesten, Wesselényi-u. 10. félemlatt lakott, hogy deportált fiaitól, Hugótól és Imrétől levelek érkeztek, melyeket átvehet az Új Élet szerkesztőségében, Budapest, Sip-u. 12. II. 39. Ugyancsak értesítjük Schiller Ervint és Hannát, akik a pávautcai internálóláborban voltak, hogy az angol Vöröskereszt útján távirat jönni részükre Johannesburgból. Átvehetik a szerkesztőségben.

— Bajtársi találkozó. A 101/14. munkás (Barla) század találkozója tart a Japán kávéházban 21-én, vasárnap d. e. 1/2 11-kor. (Add tovább bajtársainak.)

ARANY DRÁGAKÓ EZÜST

Schulz Jenő cég

Óras-ékszerész (órajavítás)

VII., Wesselényi-u. 8. a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész

VÉTEL

ELADÁS

— Elhunyt kisfiu. Deutsch Károly 12 éves kisfiu, 1945 január 19-én a Thököly-út 156. szám alatti Vöröskeresztből eltávozott és azóta nyoma veszett. Elhunésekor barna orosz bekecsét viselt. Aki bármit tud róla, értesítse aggodó édesanyját. Címe: Deutsch Józsefné, VI., Szív-u. 28. I. em. 14.

Azonnal kiadó

matyér, műhely, raktár. Választ „Év is egyedül maradtam” a kiadóba.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII. Sip-u. 12. — Telefon: 423-930

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA
Felolós szerkesztő és felelős kiadó: ROÓZ REZSŐ

Felíratás egy hónapra 20.000 P. Beküldött kéziratokat nem örlünk meg a vakszakúdsúkre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai minté-vel a Kálvária körútján. Felnyomdász vezető: Margittay Antal.

Az „Nő Hamizrachi”-ban az elmúlt szombaton Klein Károly miskolci rabbi, a Mizrahi főtitkára beszélt a heti szidráról, nagyszámu hölgyközönség jelenlétében. A gyönyörű előadás a régi zsidó nagyszony típusának állított örök emléket. A zsidó nőt Hebron rózsájához hasonlította, mely idegen földön elfogyad, de ha visszauiteltik ősi földjébe, újjáéled. A zsidó nagyszony-típus is a Szentföldön fog újjáéledni.

Irít tanfolyamunk megkezdődött Grosz Esztráné kiváló pedagógus vezetésével. Héber órák Laudon-utca 3. sz. alatt minden kedden és csütörtökön, 5-6-ig. Jelentkezéseket még elfogadunk.

Szombaton, február 23-án, d. e. 11 órakor, helyiségünkben, Laudon-utca 3. sz. alatt Fischer Vilmos rabbi tart előadást a heti szidráról.

Minden érdeklődő hölgyet szeretettel vár a Nő Hamizrachi

Férjhez adnám

25 éves szép, csinos sógornőmet

Egészítene alapításban vagy kivándorláshoz segítségére leszek. Szeretetre, boldogságra vágyok. Választ „Orthodox” jellegére a kiadóba.

KERESSEM

azt a három hölgyet,

akiket a deportáltak sorából Sütő és Neszmény között a Dunán át ladikon megszöklettem. Közöljek címüket, mert velük, teljesen érdektelenül a kapcsolatot szeretném felvenni. Kemény, Budapest, III., Timár-utca 2. szám.

PESTI ISRAELITA HITKÖZSÉG
590/946. sz.

Hirdetmény

A Pesti Israelita Hitközség Elnökljárósága közli, hogy a Közellátási Hivatal 31043/946. számú rendelete alapján az érdekeltek személyenként 1.10 kg. pászka után 10 napi kenyérjegyet, illetve kenyérjeggyel nem rendelkezők természetben 1.20 kg. lisztet tartoznak beszolgáltatni.

Felhívjuk I. hitelevéreink figyelmét, hogy az idei pászka-szükségletükre előjegyzéseket ez év február 25-től március 15-ig az alant felsorolt pénztáraknál eszközölhetnek:

V. KERÜLET

Csáky-utca 3.

VI. KERÜLET

Hegedűs Sándor-u. 19.,

Vörösmarty-utca 40. sz.

Szondi-utca 37. c.

VII. KERÜLET

Bethlen-tér 2.

Garay-tér 11.

Labell-tér 1.

Sip-utca 12.

Wesselényi-utca 41.

A pénztárak naponta 9-11 óráig állnak I. hitelevéreink rendelkezésére.

Az előjegyzés feltételeit a pénztáraknál kifüggesztett hirdetményeken közzöljük.

Felhívjuk I. hitelevéreink figyelmét, hogy csak azok részére biztosítjuk ez évi pászka-szükségletüket, akik a fentjelzett időpontban valamely pénztárunknál okellen előjegyzést eszközölnek.

Budapest, 1946 február hó.

Pesti Israelita Hitközség
Elnökljárósága.

„ÖRÖK ÉRTEK” jellegre válaszoljon az a korrekt, budapesti, positionált, negyvenes ut. aki FELESEGÜL VÉNNÉ egy mindenkiét vesztett, gazdátlan, jómegjelenésű, szegény utcaérvét.

Férjhez adnám

intelligens, házias, csinos leányomat egészítene el bíró urhoz, 30-ig. Jellege: „Modern vallásos”.

ÉLETTÁRSAT KERES Budapestben egy igen rendes, egyedülmaradt, teljesen szegény, vallásos urilány, hozzáilló, nemeslelkű, jómódu, negyvenes uriember személyében. „Eseles Ifjút.”

Nősülne, benősülne

25 éves, középtermű, egyedülálló, vagyontalan fiatalnőmet. „Otthon akarak” jellegre.

Benősülne

40-es, izraelita villatulajdonos, kimondottan urilányok választását „Korrek” jellegre a kiadóba.

Hirneves, 59 éves,

egyedülmaradt, műipari vállalat, jól szituált tulajdonosa nősülne. Intelligens, vállalkozó nőket választást kéri. „Amerika” jellegre, Halász birtelűre, Rakóczi-ut 27.

VIDÉKI, 37 éves, orth. kereskedő (volt nő ember)

feleségül venne

legkisebben gazdag, csinos, hozzáilló hölgyet. Szeretnék új életet kezdeni” jellegre.

Csinos, 21 éves leány

HAZASSÁG CÉLJÁBÓL

megismerkedne komoly uriemberrel. Lenet vidéki. „Házias” jellegre a kiadóba.

A zsinagóga naptára

Február 21, csütörtök: Adár 20, péntek: 21, szombat: 22, vasárnap: 23, hétfő 24, kedd: 25, szerda: 26, csütörtök: 27.

Szombaton, február 23-án heti szidra: Ki sziszó, hátfóra: I. Kir. XVIII, 1-39.

IMÁIDÓK:

Imaházak	Péntek		Szombat		Hétköznap	
	este	reggel	d. e.	d. u.	este	reggel
Dohány	5	7 1/2	10	5	6 05	7
Rumbach	5	7	10	5	6 05	7 1/2
Bethlen	5	7	10	5	6 05	7
Csáky	5	7	10	5	6 05	7
Dózsa	5	7	10	5	6 05	7
Nagyfuv.	5	8	—	5	6 05	7 1/2
Páva	5	9	—	5	6 05	7
Zugló	5	7	10	5	6 05	7

Péntekesti gyertyagyújtás: 5 órakor.

Budaj Isentisztelek: III., Zsigmond-u. 49 és XI., Bocskay-ut 37., péntek este 5, szombat d. e. 1/2 11.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

W. S. FÜLÖPSZÁLÁS. Kérdésre közöljük, hogy a posta közvetítését ugy Svéd-, mint Olaszországba a Zsidó Világkongresszus irodája (Bpest, V., Wekerle Sándor-u. 7.) vállalja.

TÖBBEKNEK. Olvasóink nagy számban küldenek be szerkesztőségünkbe cikkekkel és különösen verseket. Miután nem áll módunkban minden egyes sürgető levélre válaszolni, ezúton közöljük, hogy azok az írások, melyek megütik a mértéket, alkotmányadnan közlésre kerülnek.

KALMAR BELÁNE. Lapunk általánosan napirenden tartja a deportáltak ügyét s miként a múltban, úgy a jövőben is fokozott mértékben ahajunk ezzel az égető kérdéssel foglalkozni. Ami az ez ügyben való eljárás illeti, ha konkrét adatokkal fordulnak hozzánk, természetesen mindezt megteszünk, hogy sokat szenvedett hitelevéreink segítségére legyünk.

Vidéki. Jömeneteli pékségbe 32-38-ig

pék benősülhet

„Igazi otthon” jellegre a kiadóba.

Benősülnék

33 éves izr. géplakatos

autó, traktor, több mezőgazdasági gépeknek tanult szakkönyve van. CSEPIŐ GÁBRIÉLY VAN. Leányok, vagy gyermeküket övezgek teljes című levelet várom. Diszkreció biztosítva.

GROSINGER ERNŐ, Debrecen, Cserepes-utca 13.

19 éves házias urileány

társaság hiányában megismerkedni házasság céljából, hozzáilló fiatal emberrel. „Vidékek” jellegre a kiadóba.

FÉRJHEZ MENNE

30 éves, jól szituált, háziasan nevelt, értelmiségi, csinosnak mondott, egyedülálló urileány ajánlatokat „35-45 éves kor” jellegre a kiadóba.